

222/00/2014

14.11.2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö, OKM
kirjaamo@minedu.fi
verkko@minedu.fi

OKM096:00/2014

Lausunto/hallituksen esitys laeiksi lukiolain, ammatillista peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta sekä näyttötutkintojärjestelmän kehittämistä koskevista säännöksistä

Toisen asteen koulutuksen muutoksia koskevat lakiesitykset, joista lausuntoa on pyydetty, ovat kiinteästi sidoksissa toisiinsa. Niiden välillä on kuitenkin ristiriitaisuuksia. Järjestäjäverkkorakenteen esitetään tulevan voimaan vuonna 2017 vain yhden vuoden siirtymäajalla. Rahoituksen muuttumista koskevan esityksen osalta koulutuksen järjestäjillä on usean vuoden siirtymäajan puitteissa sopeuttaa toimintaansa muuttuviin rahoitusperusteisiin. Nyt muuttumassa olevien lakiesitysten perusteella tapahtuvassa muutostilanteessa, pitää koulutuksen järjestäjillä edelleen olla mahdollisuus toteuttaa koulutusta työelämän ja yksilöiden tarpeista lähtien.

Tulevaisuudessa ei ole enää tarkoituksenmukaista koulutuksen erottelu nuorten ja aikuisten koulutukseen. Työelämän ja yksilöiden muuttuviin ja kasvaviin osaamistarpeisiin vastataan parhaiten niin, että koulutuksen järjestäjä hallitsee hyvin henkilökohtaistamisen, osaa rakentaa opiskelijalle sopivan polun perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon osista. Koulutusta tulisi antaa tarpeen mukaan iästä riippumatta. On tärkeää, että koulutuksen järjestäjä varaa perusopetuksen päätäville nuorille riittävästi oppilaitosmuotoisia perustutkintopaikkoja huomioiden nuorisotakuun toteutumisen. Samalla koulutuksen järjestäjällä tulee olla riittävät edellytykset näyttötutkintojen järjestämiseen. Koulutuksen järjestäjällä tulee olla mahdollisuudet joustavasti tarpeen mukaan käyttää erilaisia koulutuksen muotoja mukaan lukien mm. oppisopimuskoulutus.

Lakiesityksessä esitetään ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjestäjäverkon tiivistämistä. Tavoitteena on vahvojen ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjestäjien toimintaedellytysten, yhteistyön ja laadun parantaminen ja jatko-opintoihin sekä työelämän tarpeisiin vastaavan koulutuksen valtakunnallisen ja alueellisen saavutettavuuden turvaaminen.

Lakiesityksen perustelut ovat tältä osin oikeansuuntaiset. Järjestäjäverkkoa olennaisempi tavoite tulee olla se, että pääosalla peruskoulunpäättävistä nuorista tulee olla mahdollisuus jatkaa toisen asteen opintoja kodista käsin. Tämä asettaa haasteita toimipisteverkostolle erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Lakiesitys korostaa sitä, että järjestämis lupaharkinta perustuu kokonaisharkintaan. Lakiesityksessä ei ole esitetty kriteereitä, joita kokonaisharkinnassa sovelletaan. Kriteereiden tulee olla koulutuksen järjestäjien tiedossa, kun järjestämis lupaprosessi käynnistyy. Järjestämis lupaprosessissa tulee toteutua läpinäkyvyys ja tasa-arvo koulutuksen järjestäjien välillä.

Lakiesityksessä erityisesti järjestämis lupiin liittyvässä päätöksenteossa koulutuksen järjestämis luvan myöntäminen ja myönnetyn luvan peruminen on koulutuksen järjestäjän oikeusturva puutteellinen mm. hallintolainkäyttöön liittyvän kuulemisvelvoitteen ja päätöksen perustelemisen osalta esim. mihin perusteisiin kokonaisharkinta on perustunut.

Näyttötutkintojärjestelmän kehittämisessä on selkeyttämisen tarvetta. Tutkintotoimikunnissa opetusalan edustajien tulee olla koulutuksen järjestäjien edustajia.

Näyttötutkintojen järjestämis lupaa ei myöskään tulisi myöntää muille kuin koulutuksen järjestämis luvan omaaville tahoille.

Lausunnon keskeinen sisältö

Muuttumassa olevissa lakiluonnoksissa on ristiriitaisuuksia mm. siirtymäajoissa.

Lakiesityksestä puuttuu keskeinen tavoite siitä, että myös ammatillisessa koulutuksessa peruskoulun päättäneistä opiskelevista mahdollisimman suurella osalla pitäisi olla mahdollisuus opiskella kodissa asuen.

Järjestämis luvan myöntämistä tai perumista koskevassa päätöksenteossa on lakiluonnoksessa koulutuksen järjestäjän oikeusturvaan liittyviä puutteita.

Tutkintotoimikunnissa opetusalan edustajien tulee olla koulutuksen järjestäjän edustajia.

Näyttötutkintojen järjestämis lupaa ei tulisi myöntää muille kuin koulutuksen järjestämis luvan omaaville koulutuksen järjestäjille.

Etelä-Savon Koulutus Oy

 Keijo Tikka
 toimitusjohtaja